

Hz. Ali (RA)'nin Fazileti

Dördüncü halife olan Hz. Ali'nin (RA) künyesi Ebû'l-Hasan, lâkabı Haydar, yani Allah'ın Arslanıdır. Ünvanı ise, **Emîrü'l-Mü'minîn'dir.** Beş yaşından itibaren Resûlüllah Efedimizin yanında bulunmuş, O'nun zülâl-i marifetinden içmiş, ta'lim ve terbiyesinden geçmiş, feyz ve irfanından had safhada istifade etmiştir. İslâm'a girenlerin üçüncüsüdür. Kadınlardan ilk Müslüman Hz.Hatice (R.Anhâ), erkeklerden Hz.Ebûbekir (RA), çocuklardan ise Hz. Ali'dir.

*Hz. Ali (RA) çocuk yaşta, hiç puta tapmadan ve şirke girmeden Müslüman olduğu için kendisine "**kerremallahü vecheh**" denilmektedir.*

Hz. Ali (RA), Peygamber Efendimizin (SAV) hem amcazadesi, hem damadıdır. Vahyin ilk kâtiplerindendir. Peygamber Efendimizi yıkayıp kefenlemek de O'na nasib olmuştur. O'nun yüksek seciyeleri, insanî meziyetleri sayılamayacak kadar çoktur. Bunlardan en önemlisi ilim ve irfandaki erişilmez mertebesiydi. Sahâbeler arasında ilimde en ileriydi; en müşkil meseleleri o hallederdi. Kur'an'ın ahkâm ve esrarına derin bir vukufiyeti vardı. Muğlak mes'eleleri çözmede büyük bir maharet sahibiydi. Sahâbelerin çoğu ilmî mes'elelerde O'nun re'yine müracaat ederlerdi. İlimdeki bu iktidarından dolayı Hz.Ebûbekir ve Hz.Ömer'in müşavirliklerinde bulunmuş ve şeyhülislâmlık görevini deruhte etmişti.

Hattâ Hz.Ömer, herhangi bir mes'elede O'nun reyini almadan karar vermezdi. Bunun sebebi sorulduğunda, "Ali'nin olmadığı bir istişare meclisinden Allah'a sığınırım," ve "Ali olmasa Ömer helak olur," derdi.

Hz. Ali (RA) Efendimiz, İslâm'ın bütün inceliklerine vâkıftı. O'nun bu vukufiyetine Peygamberimiz,

"Ben ilmin şehriyim, Ali de o şehrin kapısıdır."

buyurarak işaret etmişlerdi. Kendisi de yeminle,

"Tevrat, Zebur ve İncil'in de esrarından haberdarım." demişti.

O, hakikaten bir ilim ve marifet çeşmesiydi. Cenâb-ı Hak, O'nun ilim ve marifetine öyle bir bereket ihsan etmişti ki, günümüze kadar gelen bütün âlim ve ârifler O'nun ilim ve marifetinin meyveleri olmuşlardır. Evet, bütün İslâm âlimleri, ilimlerini temelde Hz. Ali'ye borçludurlar. Sarf ve nahiv ilmini ilk defa istihraç eden O'dur. Bu

bakımdan kendisine "İlmin bânîsi" de denilmektedir.

Hız. Ali (RA) ilim ve marifet sahasında ulemâya üstâd olduğu gibi, ledünniyat âleminde de bütün kutubların, gavsların, mürşidlerin ve müceddidlerin imam ve sultanı olmuştur. Bütün ehl-i tedkik ve tahkikin ittifakiyle Hız. Ali (RA), **şâh-ı velayet** idi. Arifler tabakasının en yüksek piriydi. Melekût âleminin derinliklerine dalmış bir gavvas idi. Velâyet-i kübrâya, makam-ı ferdiyete urûç etmiş, ihlâs ve sadâkat arşına erişmiş, ubudiyette pişmiş, belâ ve musibetler içinde yoğrulmuş, tasaffi etmiş bir ferd-i feriddi.

Emsalsiz bir iman taşırdı. Öyle bir iz'an ve yakîne yükselmişti ki, hakikatların üzerindeki perdeler tek tek açılrsa bile, bu müşahedeler O'nun imanındaki yakîni ziyâdeleştirmezdi. Her an huzur ve müşahede halindeydi; sükûtu manâlı, nazarı ibretliydi. Ferah ve neş'esi, zevk ve sürürü ancak tâat ve ibadet idi. Huzur-u Mevlâ'da, dünya ve ukbâ kayıtlarından azade olur, vahdet deryasında kendinden geçerdi.

Hız. Ali Efendimiz hârika bir şecaata sahipti. Celâdetli, cesaretli ve harbşinâstı. Tebük hariç, bütün muharebelerde Resûlüllah'la beraber bulunmuştu. Bedir'de, müşriklerin cengâverlerinden Velid bin Ukbey'yi bir kılıç darbesiyle yere sermiş, Hendek muharebesinde ise, müşriklerin en güçlü bir bahadırı olarak bilinen ve yirmi-otuz kişiyi tek başına altedeabilen **Amr bin Abdud**'un boynunu uçurarak, düşmanın belini kırmış ve muzafferiyette büyük payı olmuştu.

Hız. Ali Efendimiz (RA) cesaretle olduğu kadar, fedakârlıkta da harikulade idi. Resûl-i Ekrem Efendimiz, hicret edecekleri gün, Hız. Ali'yi huzuruna çağırıldı ve kendisine, **"Ya Ali, bu gece benim yatağında yatacaksın?"** diye emir buyurdu. Hız. Ali de, *"Emrin baş üstüne, ya Resûlallah!.." dedi.*

Hız. Ali (RA) o gün için o yatakta gecelenin ne demek olduğunu çok iyi biliyordu. Yâni, bu yatağın müthiş bir suikasta sahne olabileceğinin pek âlâ farkındaydı. O sıralarda yaşı yirmi üçe henüz varmıştı. Gençliğin en hararetli, en canlı demlerini yaşıyordu. Buna rağmen bütün dünyayı aydınlatacak tevhid meş'alesinin sönmemesi için, hiç tereddüd etmeden, şevk ile o yatağa girdi.

Dışarda Kureyş'in gençleri, ellerinde kılıçlarıyla, hâne-i saadetin etrafını muhasara altına almışlardı.

Hız. Ali (RA), imanından gelen engin bir tevekkül ve hârika bir cesaretle ölümü hiç sayarak yatağında derin bir uykuya daldı. Zira O, Cenâb-ı Hakk'ın, lütfuyla muhafaza ettiği bir hücrede bulunuyordu. Değil Kureyş'in vahşî gençleri, bütün dünyanın ordulan dahi toplansa, O'nun bu tevekkülünü, bu huzur ve itidalini bozamazdı.

Hız. Ali (RA), hayatın değerini bilmez değildi. Ama bu hayatın, ancak *"Allah ve Resulünün uğrunda feda edilmekle"* gerçek değerini kazanabileceğinin de şuurundaydı.

Hz. Ali'nin (RA) başlıca hususiyetlerinden biri de, fevkalâde bir itidal ve metanet sahibi olmasıydı. İfrat ve tefritten son derece kaçınırdı. Hiçbir hâdise O'nun kuvve-i mâneviyesini kıramaz, itidalini sarsamazdı. En güç şartlar altında bile itidal ve metanetini kaybetmezdi. Hilâfeti zamanında, bir taraftan İslâmiyete çeşitli hurafe ve safsatalar sokmak isteyen Sebeiyecilere, bir taraftan Müslümanları parçalamak isteyen Haricîlere, diğer taraftan da kendisiyle iktidar mücadelesi veren muhaliflerine karşı kırılmaz bir azim, çelik bir irade, hârika bir sabır ve tahammül ile yılmadan usanmadan mücadele vermişti. O'nun takdire şayan bir ciheti de bu çetin mücadeleler içerisinde, ilim ve irfan vadisindeki hizmetlerine hiç ara vermemesi, tedris ve irşad faaliyetini kemâliyle devam ettirmesi idi.

*Hz. Ali (RA) fevkalâde hakperestti. Hakk'ın hatırını hiçbir şeye feda etmezdi. Hudeybiye Antlaşması'nda sulha ait şartların yazılmasına me'mur edilmişti. Sulhnâmenin başına Besmele-i Şerife, sonuna da "**Muhammed Resûlullah'dır.**" yazdı. Müşrikler bu duruma kat'iyyen dayanamayarak hemen itiraz ettiler. "*Biz zaten bunlara karşıyız, bu cümleleri sileceksiniz.*" dediler. Bunun üzerine Peygamberimiz, "**Ya Ali, bunları sil de yerlerine 'Bismikâllahümme (Yâ Allah, ancak senin isminle başlarım)' ve 'Muhammed bin Abdullah' (Abdullah oğlu Muhammedi) yaz.**" buyurdu. Hz. Ali, cümlenin baş kısmını hemen yazdı. Fakat Peygamberimizin unvanı olan **Resûlullah** kelimesini silmemekte ısrar etti. Hicret hâdisesinde hayatını hiç tereddüt etmeden fedayı göze alarak Resûlullah Efendimizin emrini tereddütsüz yerine getiren Hz. Ali, burada yine Resûlullah'ın (SAV) emri olduğu halde, bir tek hak kelimeyi feda etmemesi O'nun hakperestliğinin en büyük bir delilidir.*

*Hz. Ali (RA) her zaman huşû ve huzur içerisindeydi. Bilhassa namaz anlarında bütün dünya altüst olsa haberi olmazdı. Hattâ bir harbte mübarek ayağına bir ok isabet etmiş, tâ kemiğine kadar işlemişti. Cerraha gösterdiklerinde, okun çekilebilmesi için kendisine bayıltıcı bir ilâç verilmesi gerektiğini söyledi. Emîrü'l- Mü'minîn, "**Buna lüzum yok, biraz bekleyin, ben namaza durunca oku çeker alırsınız.**" buyurdu. Öyle bir havf ve haşyet ile namaz kıldı ki, cerrahın oku çekip çıkarmasından bile haberi olmadı.*

Zühdü de emsalsizdi. Dünyanın en büyük makamı, saltanatı, O'nu hiçbir zaman aldatamadı, kendine bağlayamadı. Allah ile O'nun arasına giremedi... Kendini O'na satamadı... O asla nefsanî arzular, hevâî duygular ve şahsî iradelerle hareket etmedi.

*Hüsn-ü ahlâkın da en canlı timsali idi. Bütün hayatında menhiyattan içtinab etmişti. Son derece mütevazî idi. Hattâ, toprakvarî tevâzuundan dolayı kendisine, "**Ebû Tûrab**" denirdi. Hilâfeti deruhde etmeden önce nasıl yaşamış idiyse, ondan sonra da öyle yaşadı. Zamanın halifesi, cihanın sultanı iken kendi evinin işlerini bizzat kendisi görürdü.*

O'nun en mümtaz vasıflarından biri de emanette emin olmasıydı. Resûl-i Ekrem Efendimiz hicret sırasında nezdinde bulunan emanetlerin sahiplerine teslimini O'na

havale etmişti.

Fasîh ve belîğ idi. Veciz ve hikmetli sözleri dertlere şifa ve tiryâkti. Nutkunda büyük bir te'sir vardı. Kitleleri, müessir nutuklarıyla harekete getirebilir ve harb meydanlarına sevkedebilirdi.

Sehavette de misli az bulunurdu. İkrâm etmeyi çok severdi. Hattâ şöyle bir hali meşhur olmuştur: Bir gün, dört dirhem gümüşü vardı. Bunlardan birini gece, birini gündüz, birini gizli, birini de aşikâre hepsini tasadduk etti. Cenâb-ı Hak, Bakara sûresi 274.âyet-i kerîmesinde Hz. Ali'nin (RA) bu sehavetini tebcil etmiş ve ecrinin büyük olacağını şöyle buyurmuştu:

"Mallarını gece gündüz, gizli ve aşikâre sarfeden kimseler var ya, işte onların, Rableri yanında ecirleri (mükâfatları) vardır. Onlara hiçbir korku yoktur ve onlar mahzun da olmayacaklardır."

Hz.Hasan ve Hüseyin Efendilerimiz hastalandıklarında, Hz.Ömer'in (RA) tavsiyesiyle, Hz. Ali ve Hz.Fâtıma (RA) iyileşmeleri halinde, üç gün oruç tutmaya nezrettiler. Cenâb-ı Hak, Hz.Hasan ve Hüseyin Efendilerimize şifa ihsan etti. O gün için üç günlük yiyecekleri vardı. Akşam üzeri iftar sofrasına oturduklarında kapıya bir yoksul geldi. O günkü iftarlık ekmeklerini O'na sadaka olarak verdiler. İkinci gün de yine iftar vakti bir yetim, üçüncü iftarda ise, bir esir geldi ve iftarlık ekmeklerini onlara vererek üç gün iftarsız oruç tuttular. Bunun üzerine İnsan sûresi 7. ve 8. âyet-i kerimeleri nazil oldu:

"(Cennetlik olan iyi insanlar o kimselerdir ki, dünyada) adaklarını yerine getirirler ve azabı salgın olan bir günden korkarlar. Yoksula, yetime, esire seve seve yemek yedirirler. (Sonra onlara şöyle derler) size ancak Allah rızası için yediriyoruz. Sizden ne bir hediye isteriz, ne de bir teşekkür."

Ayrıca, **"İnsanlardan öyleleri vardır ki, Allah'ın rızası için nefislerini feda ederler."** âyet-i kerimesinin Hz. Ali hakkında nazil olduğu rivayet edilmektedir.

Hz. Ali Efendimiz hakkında pek çok hadîs-i şerifler mevcuttur. Bunlardan bir kısmını aşağıda takdim ediyoruz:

"Ali'ye bakmak ibadettir."

"Ali'yi seven beni sevmiş olur. Ali'ye buğz eden bana buğz etmiş olur. Ali'ye

eziyet eden bana eziyet etmiş olur. Bana eziyet eden dahi Allah'a eziyet etmiş olur."

"Ehl-i Beyt'im, Nuh Aleyhisselâm'ın gemisi gibidir. Onlara tâbi olan selâmet bulur, olmayan helak olur."

"Allah-ü Teâlâ dört kimseyi sevmeyi bana emretti. Onları kendisinin de sevdiğini bana haber verdi."

Burada şöyle denildi: **"Ya Resûlâllah, onları bize isimlendir."** Bunun üzerine Resûlüllah (SAV) Efendimiz şöyle buyurdu:

"Ali onlardandır. Diğerleri Ebû Zerr, Mikdât ve Selmân'dır."

"Münafıkların kalbinde dört kimsenin muhabbeti toplanmaz: Ebûbekir, Ömer, Osman ve Ali."

Bu bahsimize, teberrüken, O'nun (RA) bir münâcatı ile son verelim:

"Ey sâhib-i cûd! Hamidimim.

Ey yegâne Ma'bûd Saidimim.

Müteâlsin, ibadından istediğini sonsuz ihsana mazhar edersin; dilediğini de hüsrana dûçâr eylesin.

Hâlık'ım, ilticagâhım ancak sensin.

Îlâhî, gerçi günahım büyüktür. Fakat Sen'in afvın ondan daha büyük değil midir? Beni dûçâr-ı ziyân edecek veya dergâhından red eyleyecek olsan artık kimden ümitvar olabilirim?..

Kim şefiim olur?"

"Ya Rab!...

Hakikat-ı hâlimi görüyorsun.

Derece-i fakrımı biliyorsun.

Münâcat-ı nihânımı işitiyorsun.

Beni, Sen'den kat'-ı recâ edenlere ilhak eyleme. "

"Ey Mürşid-i Rüsûl!

**Resûl-i Hâşimî hakkı için, Sen'i daima takdis eden
ebrâr-ı ümmet hürmetine beni Muhammedî olarak haşreyle!**

Beni O'nun (SAV) şefaatinde mahrum eyleme!... "